

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som begränsar hushållens skuldsättning

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som begränsar hushållens skuldsättning (RP 101/2022 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Antti Makkonen, finansministeriet
- finanssekreterare Atte Jantunen, finansministeriet
- avdelningschef Samu Kurri, Finansinspektionen
- ledande rådgivare Jukka Topi, Finlands Bank
- specialsakkunnig Timiikka Tommiska, Konkurrens- och konsumentverket
- Lead Risk Expert, Group Credit Risk Control Riina Salpakari, Nordea
- intressebevakningsdirektör Erkki Sarsa, OP Gruppen
- ekonomisk expert Veera Holappa, Pellervon taloustutkimus PTT
- Regulatory Manager Anna-Liina Harju, Finlands Hypoteksförening
- direktör Minna Backman, Garantistiftelsen sr
- direktör, chefekonom Veli-Matti Mattila, Finanssiala ry
- chefsjurist Olli Salmi, Finanssiala ry
- chefsekonom Jukka Appelqvist, Centralhandelskammaren
- jurist Emmi Meriranta, Konsumentförbundet ry
- jurist Risto Aunio, Byggnadsindustrin RT rf
- ekonomisk expert Sakari Rokkanen, Suomen Vuokranantajat ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- miljöministeriet
- Finlands näringsliv rf
- Kiinteistöväälitysalan Keskusliitto ry
- Ryhmäarakennuttajat ry
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- Finlands Disponentförbund rf

Betänkande EkUB 36/2022 rd

- Finlands Fastighetsförbund rf
- professor Panu Kalmi
- universitetsforskare Karoliina Majamaa
- professor Antti Ripatti.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås en ny lag om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare. Genom lagen upphävs den nuvarande lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare. Dessutom föreslås ändringar i kreditinstitutslagen, lagen om Finansinspektionen, lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift, lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och konsumentskyddslagen.

I kreditinstitutslagen och konsumentskyddslagen införs bestämmelser om nya makrotillsynsverktyg för att man ska kunna begränsa bostadssammanslutningars skuldsättning och den maximala återbetalningstiden för privatpersoners bostadskrediter. Bestämmelser om detta föreslås också ingå i den nya lagen. De föreslagna bestämmelserna förebygger förlängning av betalningstiderna för hushålls bostadskrediter, dämpar alltför stor kreditgivning särskilt till husbolag, främjar kundskyddet samt förbättrar kreditgivningspraxis för övrig konsumentkreditgivning.

Enligt de föreslagna bestämmelserna i kreditinstitutslagen och i lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare ska bostadssammanslutningars kreditbelopp i samband med nybygge begränsas till högst 60 procent av det skuldfria priset för de nya bostadsaktier som säljs. Den maximala återbetalningstiden för sådana lån ska begränsas till högst 30 år. Dessutom föreslås det att ett kreditavtal i princip inte får innehålla amorteringsfria perioder under de fem första åren efter det att byggnaden tagits i bruk.

I konsumentskyddslagen föreslås det bestämmelser om en maximal återbetalningstid på 30 år för privatpersoners bostadslån.

I propositionen föreslås det dessutom att tillsynen över konsumentkreditgivning överförs från Regionförvaltningsverket i Södra Finland till Finansinspektionen. Därmed föreslås ändringar i lagen om Finansinspektionen, lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift samt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

Lagarna avses träda i kraft den 1 juli 2023.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bakgrund och mål

Syftet med förslaget är att förebygga att hushållen blir överskuldsatta. De föreslagna bestämmelserna begränsar längden på betalningstiderna för bostadskrediter som beviljas hushåll. Bestämmelserna om maximal belåningsgrad utvidgas så att de också gäller bostadskrediter som beviljats

Betänkande EkUB 36/2022 rd

av andra kreditgivare än kreditinstitut. De föreslagna begränsningarna i fråga om krediter till bostadssammanslutningar gäller återbetalningstiden, maximibeloppet och amorteringsfria perioder. Begränsningarna i fråga om krediter till bostadssammanslutningar gäller endast nybyggnad, så bestämmelserna gäller inte ombyggnad. Dessutom föreslås det att tillsynen över konsumentkreditgivningen överförs från Regionförvaltningsverket i Södra Finland till Finansinspektionen.

Bakgrunden till förslaget är skrivningen i regeringsprogrammet för statsminister Marins regering, där det förutsätts åtgärder för att stävja både hushållens direkta och indirekta skuldsättning. Enligt propositionen har hushållens skuldsättning under de senaste åren blivit historiskt hög. Europeiska systemrisknämnden har gett Finland en varning om sårbarheter i hushållens skuldsättning och bostadskrediter på medellång sikt.

Ekonomiutskottet anser att syftena med propositionen är motiverade. Utskottet tillstyrker lagförslagen med följande kommentarer och ändringsförslag.

Bedömning av de viktigaste förslagen

Bostadskrediter

En återbetalningstid på högst 30 år. Enligt förslaget ska en maximal återbetalningstid för bostadskrediter föreskrivas så att den maximala återbetalningstiden för bostadskrediter enligt 7 a kap. i konsumentskyddslagen vid tidpunkten för beviljandet av kredit får vara högst 30 år från det att krediten lyfts eller, om krediten lyfts i rater, från den sista raten. Kreditgivaren ska dock i 10 procent av det totala beloppet av kreditgivningen av bostadskrediter under varje kvartal få avvika från den maximala återbetalningstiden. Bestämmelsen gäller både kreditinstitut som omfattas av tillämpningsområdet för kreditinstitutslagen och kreditgivare utanför kreditinstitutssektorn.

I sina yttranden har de sakkunniga varit av olika åsikt om behovet av en maximal betalningstid för bostadskrediter och om den optimala betalningstiden. En del av de sakkunniga som lämnat yttrande anser att det är nödvändigt att begränsa lånetiden för bostadskrediter. Andra menar att den föreslagna regleringen är onödig till denna del och att långa återbetalningstider gör det möjligt för hushållen att kontinuerligt spara för att skaffa också annan förmögenhet än egen bostad. Vissa anser att den föreslagna maximala återbetalningstiden på 30 år är för kort och andra anser att återbetalningstiden bör vara högst 25 år. I några sakkunnigytranden föreslås det att den amorteringsfria perioden för bostadslån utöver den maximala betalningstiden begränsas på samma sätt som det föreslås i fråga om husbolagslån.

Enligt utredning är lånetiden för största delen av alla bostadskrediter kortare än 30 år. Men andelen bostadslån med en längre lånetid än 30 år har ökat klart de senaste åren och utan ny reglering väntas de öka ytterligare. Bostadskrediter med en betalningstid på mer än 30 år är i allmänhet också betydligt större än krediter med en betalningstid på mindre än 30 år. Långa lånetider ökar de totala kostnaderna för lånet, höjer bostädernas prisnivå och ökar risken för överskuldsättning. Utskottet anser därför att det är motiverat att begränsa lånetiden för bostadskrediter till 30 år i enlighet med förslaget.

Betänkande EkUB 36/2022 rd

Utskottet noterar dock att bostadsmarknaden i Finland har polariserats, och behovet av långa lånetider accentueras särskilt i de dyraste områdena i tillväxtcentra. En regionalt differentierad bostadsmarknad medför utmaningar också med tanke på arbetskraftens rörlighet. Utskottet anser därför att den flexibilitet som föreslås i propositionen är nödvändig. Kreditgivaren ska i fråga om tio procent av de beviljade lånen kunna avvika från den maximala betalningstiden på 30 år. Den föreslagna regleringen hindrar heller inte avtalsparterna att efter beviljandet av krediten göra ändringar i betalningsprogrammet enligt god kreditgivningssed. Det ger möjlighet till flexibilitet i betalningsprogrammen i fall där kundens ekonomiska situation förändras avsevärt. Ekonomiutskottet anser inte heller att det är nödvändigt att genom lagstiftning begränsa amorteringsfriheten för bostadslån, eftersom sökandens betalningsförmåga vid beviljande av bostadskrediter till skillnad från bostadsbolagslån bedöms individuellt i enlighet med Finansinspektionens rekommendation utifrån en ränta på 6 procent och en betalningstid på 25 år.

Större räckvidd för bestämmelserna om maximal belåningsgrad. Med maximal belåningsgrad avses kreditbeloppet i förhållande till säkerheternas värde vid den tidpunkt då krediten beviljas. I propositionen föreslås det att bestämmelserna om maximal belåningsgrad utvidgas till att i fråga om bostadskrediter gälla också andra kreditgivare än sådana som omfattas av kreditinstitutslagens tillämpningsområde. Ekonomiutskottet välkomnar förslaget och ser det som motiverat med tanke på att förebygga överskuldsättning i hushållen såväl som att se till att kreditgivarna kan bedriva verksamhet på lika villkor.

Krediter till bostadssammanslutningar

En återbetalningstid på högst 30 år. Enligt förslaget är den maximala återbetalningstiden för husbolagslån 30 år, liksom för bostadskrediter. I bestämmelsen införs en motsvarande flexibilitetsmarginal på 10 procent som i fråga om bostadskrediter. Liksom i fråga om bostadskrediter har de sakkunniga varit av olika åsikt om den maximala återbetalningstiden för krediter till bostadssammanslutningar.

Åsikterna om den maximala återbetalningstiden för krediter till bostadssammanslutningar fördelar sig i stort sett lika som i kommentarerna om den maximala betalningstiden för bostadskrediter. Utskottet menar att det är en befogad synpunkt som framförts i flera sakkunnigytranden att den maximala betalningstiden för husbolagslån måste vara densamma som den maximala betalningstiden för bostadskrediter. Detta är viktigt för att säkerställa att syftet med regleringen uppnås och för att förhindra kringgående av lagen genom att på lämpligt sätt dela upp lånet i bostads- och husbolagslån för att ordna en optimal återbetalningstid.

Maximibeloppet av krediter till bostadssammanslutningar. Enligt förslaget kan bostadssammanslutningarnas kredit i samband med nybyggnad uppgå till högst 60 procent av det skuldfria priset på de nya bostadsaktier som säljs. I sakkunnigytrandena har förslaget i huvudsak ansetts motiverat. En del av dem som lämnat yttrande anser dock att lånetaket bör vara 70 procent i stället för 60 procent eller att procentandelen bör ändras enligt konjunkturläget. Argumenten har bland annat varit att lån till bostadssammanslutningar spelar en viktig roll i och med att de gör det möjligt att starta bostadsbyggnadsprojekt. Nya byggföretag har kommit in på marknaden under de senaste åren, vilket har ökat konkurrensen. I några yttranden konstateras det att förslaget kan inverka särskilt på små och medelstora byggföretags möjligheter att starta nya projekt samt minska små

Betänkande EkUB 36/2022 rd

investerares intresse för och möjligheter att investera i bostäder. Att bostadsproduktion och investeringar i bostäder blir mindre attraktiva inverkar för sin del negativt på utbudet av hyresbostäder.

Enligt inkommen utredning anser ekonomiutskottet att förslaget och den föreslagna maximigränsen på 60 procent är motiverade. Lånen till bostadssammanslutningar möjliggör skuldsättning utan att betalningsförmågan hos ägaren till aktier som innehåller en andel i husbolagslån har beräknats utifrån lånet till bostadssammanslutningen, vilket leder till en oklar uppfattning av det sammanlagda kreditbeloppet. Utskottet anser att förslaget möjliggör en mer heltäckande hantering av riskerna med skuldsättningen, eftersom en större andel av den finansiering som hänför sig till bostäder kommer att bli direkt finansiering och därigenom kopplas till bedömningen av gäldenärens kreditvärdighet. Då den maximala låneandelen blir 60 procent är det fortfarande möjligt att använda lån till bostadssammanslutningar som en betydande finansieringsform för nybyggnad.

Ekonomiutskottet noterar också det som konstateras i sakkunnigyttrandena att husbolagets samtliga aktieägare solidariskt ansvarar för husbolagets skulder. Därför ökar enskilda aktieägares ekonomiska svårigheter och insolvens de övriga aktieägarnas ansvar. Hushållen kan ha svårt att identifiera och hantera sådana risker vid köp av bostad, så det är motiverat att avveckla riskerna genom lagstiftning.

Utskottet påpekar dessutom att de som köper en ny bostad utöver de metoder som föreslås i propositionen bör garanteras tydlig och formbunden information om lånet till bostadssammanslutningen. Bostadens totalpris ska alltid anges på ett begripligt och jämförbart sätt så att det av annonsen framgår vilka kostnader som tomthyran och lånet till bostadssammanslutningen medför. Att förtydliga marknadsinformationen bidrar till att minska risken för överskuldsättning.

Begränsningarna beträffande amorteringsfria perioder för krediter till bostadssammanslutningar. Enligt förslaget får kreditavtalet för lån till bostadssammanslutningar inte innehålla amorteringsfrihet under de fem första åren efter det att byggnadsfasen har avslutats. I kreditavtalet kan det dock avtalas om en amorteringsfri period på högst 12 kalendermånader räknat från upphöret av byggnadsfasen samt om sådana temporära betalningsarrangemang som är nödvändiga för att bevara bostadsaktiebolagets likviditet.

Enligt de flesta sakkunnigyttranden är begränsningarna av amorteringsfria perioder välkomna, eftersom boendeutgifterna blir synligare och det är lättare för köparen att bedöma sin betalningsförmåga vid köp av bostad. Men en del av de sakkunniga anser att begränsningarna är onödiga eller för restriktiva och att det behövs längre amorteringsfria perioder än vad som föreslås i propositionen.

Ekonomiutskottet anser att förslagen om begränsning av amorteringsfriheten för lån till bostadssammanslutningar är motiverade, eftersom de ökar transparensen i fråga om riskerna för skuldsättning via dessa lån ur bostadsköparens synvinkel och således sannolikt dämpar hushållens skuldsättning. Också de föreslagna möjligheterna till flexibilitet är nödvändiga och motiverade, anser utskottet. Exempelvis gör de det möjligt att ordna förvaltningen av det nya bostadsaktiebo-

Betänkande EkUB 36/2022 rd

laget på behörigt sätt efter att byggnadsfasen har avslutats och besittningen överlåts samt att ordna behövliga ekonomiska arrangemang för återbetalningen av bostadssammanslutningens lån.

Hantering av insolvensrisker när det gäller konsumentkrediter

Bestämmelserna om hantering av insolvensrisker föreslås i propositionen bli effektiviserade genom att både kreditinstitutslagen och lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare får en explicit bestämmelse om hantering av insolvensrisker vid kreditgivning. Regleringen gäller således både kreditinstitut och andra kreditgivare och kreditförmedlare. Den ska inte bara tillämpas på bostadskrediter utan också på annan konsumentkreditgivning. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att kreditgivarens affärsmodell inte gör det möjligt att bevilja kredit till konsumenter med oskäligt hög insolvensrisk.

Kreditgivarna ska med stöd av den föreslagna bestämmelsen lämna Finansinspektionen för tillsynen behövliga uppgifter om betalningsdröjsmål, oreglerade fordringar och realiserade kreditförluster samt om de system för riskklassificering som kreditgivaren använt, om inte Finansinspektionen får motsvarande uppgifter med stöd av annan lagstiftning eller på något annat sätt. Dessutom föreslås det att Finansinspektionen bemyndigas att meddela närmare föreskrifter om de gränsvärden som behövs för bedömningen av insolvensrisken, om de uppgifter och förfaranden som ska användas i kreditgivarnas riskklassificeringssystem samt om informationsinnehållet i de uppgifter som ska rapporteras till Finansinspektionen och om när, hur och hur ofta uppgifterna ska lämnas.

Enligt sakkunnigyttrandena från kreditinstitutssektorn bör den föreslagna lagstiftningen om hantering av insolvensrisker i fråga om informationsskyldigheten och Finansinspektionens behörighet att meddela föreskrifter inte utsträckas till att gälla kreditinstitut utan endast andra kreditgivare. Argumentet är att de uppgifter som föreslås bli rapporterade är sådana som kreditinstituten redan för närvarande lämnar till Europeiska centralbanken inom ramen för solvensrapporteringen. Enligt dem är det i förslaget fråga om överlappande bestämmelser som harmoniserats fullt ut på EU-nivå och som inte kan regleras nationellt. Dessutom konstateras det i yttrandena att överlappningar med EU-lagstiftningen leder till betydande problem vid uppföljningen av insolvens, vilket i sin tur försämrar hanteringen av kreditrisker.

Med anledning av dessa kommentarer har ekonomiutskottet begärt att finansministeriet lägger fram ett motiverat kompletterande svar. I sitt kompletterande svar den 21 december 2022 konstaterar finansministeriet att syftet med de bestämmelser som föreslås i propositionen är att förebygga hushållens skuldsättning som är skadlig för samhällsekonomin genom åtgärder som begränsar kreditefterfrågan. Förslaget handlar alltså inte om EU:s tillsynsregler som syftar till att trygga kreditinstitutssektorns funktionsförmåga. I svaret står det också att eftersom det inte är fråga om reglering som gäller kreditinstitutens ekonomiska ställning, ska den inte anses överlappa EU:s bestämmelser om kreditinstitut. Dessutom framhåller ministeriet att den kvalitativa hanteringen av kreditrisker inte har harmoniserats fullt ut på EU-nivå, utan närmare bestämmelser ska utfärdas nationellt. I svaret konstateras det dessutom att man har strävat efter att bygga upp den föreslagna regleringen så att den är så samordnad som möjligt med den övriga lagstiftningen om kreditinstitut, för att det ska vara så lätt som möjligt för kreditinstituten att tillämpa den. Dessutom innehåller det föreslagna 15 kap. 11 b § 3 mom. i kreditinstitutslagen ett förbud mot överlappande rap-

Betänkande EkUB 36/2022 rd

portering, enligt vilket uppgifter får begäras endast om Finansinspektionen inte får dem på något annat sätt.

Utifrån en utredning anser ekonomiutskottet att förslaget om hantering av insolvensrisker vid konsumentkreditgivning är motiverat. Utskottet förutsätter dock att Finansinspektionen noggrant övervakar att kreditinstitutet blir ombedda att lämna ut informationen med stöd av den föreslagna bestämmelsen endast om Finansinspektionen inte får motsvarande uppgifter med stöd av annan lagstiftning eller på något annat sätt. Utskottet betonar också att Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar om lämnande av uppgifter måste vara tydliga. Detta är väsentligt för att kreditinstitutet och andra kreditgivare ska ha så små ändringsbehov och resursbehov som möjligt i fråga om informationssystem och för att kostnaderna för dem ska bli så små som möjligt. Utskottet betonar också att kreditgivarna innan regleringen träder i kraft måste ges tillräckligt med tid för att de ska kunna göra de ändringar i sina informationssystem som reformen förutsätter. Enligt ett sakkunnigyttrande krävs det 6–9 månader för ändringar i informationssystemen.

Finansministeriet föreslår i sitt svar den 20 oktober 2022 att bestämmelserna om informationskyldighet i anslutning till hantering av insolvensrisker (15 kap. 11 b § 3 mom. i kreditinstitutslagen och 13 § 3 mom. i lagen om registrering av vissa kreditgivare) ändras vid behandlingen i riksdagen så att rapporteringsskyldigheten blir mer omfattande än vad som föreslås i propositionen. Ekonomiutskottet anser att en utvidgning av rapporteringsskyldigheten skulle kräva ett separat hörande för att säkerställa rättsskyddet för olika intressenter och anser att förslaget inte är motiverat i detta skede av behandlingen.

Tillsynen över konsumentkreditgivningen överförs från Regionförvaltningsverket i Södra Finland till Finansinspektionen

Enligt förslaget ska ansvaret för tillsynen över aktörer som införts i registret över kreditgivare och förmedlare av person-till-person-lån i sin helhet överföras från Regionförvaltningsverket i Södra Finland till Finansinspektionen. Dessutom får Finansinspektionen fler uppgifter även när det gäller tillsynen över andra kreditgivare än kreditinstitut. I fråga om dessa aktörer ska Finansinspektionen också utöva tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna i konsumentskyddslagens 7 kap., vid sidan av konsumentombudsmannen, på samma sätt som vid tillsynen över kreditinstitut för närvarande. På kreditgivare utanför kreditinstitutssektorn ska det dessutom tillämpas ett påföljdssystem som motsvarar det som tillämpas på andra aktörer som står under Finansinspektionens tillsyn. I sakkunnigyttrandena har förslaget ansetts motiverat och det har välkomnats att samordnade bestämmelser ska gälla alla kreditgivare. Ekonomiutskottet instämmer i de synpunkter som framförts i sakkunnigyttrandena och anser att förslagen är lämpliga och motiverade.

I propositionen och finansministeriets svar konstateras det att den föreslagna överföringen av myndighetstillsynen över kreditgivare och kreditförmedlare kräver vissa mindre preciseringar i 28 § 1 mom. (tillsynsmyndigheter och begäran om omprövning) och 34 § 2 mom. (ikraftträdande) i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister (739/2022). Lagen om ett positivt kreditupplysningsregister trädde i kraft den 1 augusti 2022, alltså först efter det att den nu aktuella propositionen lämnades. Därför var det inte möjligt att ta in ett förslag om ändring av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister i propositionen. Utskottet anser att de föreslagna preciseringarna är motiverade.

Betänkande EkUB 36/2022 rd

Andra frågor som tagits upp

Ett skuldkvotstak för hushåll. I vissa sakkunnigyttranden har det ansetts vara en brist att propositionen inte innehåller något förslag till skuldkvotstak eller motsvarande instrument som togs upp under beredningen och som begränsar hushållets totala skulder eller skuldbetalningskostnader i förhållande till hushållets inkomster och som utöver bostads- och bostadsbolagslån också skulle gälla andra krediter som erbjuds hushållen. Sammantaget anser ekonomiutskottet att de åtgärder som föreslås i propositionen är tillräckliga.

Förhållandet mellan lagstiftningen och Finansinspektionens rekommendationer. Finansinspektionen har efter det att propositionen lämnades den 28 juni 2022 utfärdat en rekommendation om en övre gräns för skuldbetalningskostnaderna för dem som ansöker om bostadslån. Enligt rekommendationen ska låntagarnas sammanlagda skuldbetalningskostnader i regel uppgå till högst 60 procent av den sökandes nettoinkomster. Trots att Finansinspektionens rekommendationer inte officiellt är bindande för tillsynsobjekten, blir de dock i praktiken bindande regler. Utskottet ser det som problematiskt att Finansinspektionen genom sin rekommendation faktiskt har infört en sådan norm för hushållens skuldkvotstak som statsrådet beslutade att utelämna i lagstiftningen. Utskottet påpekar att prövningsrätten i fråga om lånets storlek kvarstår hos kreditgivaren.

Tidpunkten för reformen med tanke på den rådande ekonomiska konjunkturen. I några sakkunnigyttranden konstateras det att tidpunkten för reformen är besvärlig med tanke på den ekonomiska konjunkturen och kan innebära att handeln med bostäder avtar ytterligare och att produktionen av bostäder minskar. Ekonomiutskottet inser vilket det rådande marknadsläget är och konstaterar utifrån inkommen utredning att förslaget inte väsentligt ändrar gällande praxis för bostadskreditgivning och att det således inte är sannolikt att det skulle inverka skadligt på nybyggande. Utskottet betonar att de möjligheter till flexibilitet som ingår i den föreslagna regleringen är nödvändiga också ur denna synvinkel.

Sammanfattande synpunkter

Ekonomiutskottet anser att förslaget om att begränsa hushållens skuldsättning är motiverat. Åtgärderna enligt förslaget gör hushållens creditsituation mer transparent och lättare att uppfatta som helhet, vilket förbättrar enskilda hushålls förmåga att bedöma sin betalningsförmåga när de överväger eller ansöker om ny kredit. Ekonomiutskottet välkomnar att bestämmelserna om maximalbeloppet för lån till bostadssammanslutningar kommer leda till att en allt större del av hushållens krediter omfattas av kreditvärdighetsbedömning.

Utskottet anser att det med tanke på uppnåendet av förslagets mål är nödvändigt och välkommet också att bestämmelserna om kreditinstitut och andra kreditgivare harmoniseras på det sätt som föreslås i propositionen. Samordnad tillsyn över kreditgivare är motiverat med tanke på att förebygga överskuldsättning i hushållen såväl som att se till att kreditgivarna kan bedriva verksamhet på lika villkor.

Ekonomiutskottet understryker att bostadsbyggandet eller utbudet av bostäder inte får minska oskäligt till följd av reglering som begränsar hushållens skuldsättning. Utskottet noterar särskilt att utöver förslagen i proposition RP 101/2022 rd pågår som bäst eller genomförs flera olika pro-

Betänkande EkUB 36/2022 rd

jekt för att förhindra överskuldssättning bland hushållen. Som exempel kan nämnas regeringens proposition RP 218/2022 rd om ett räntetak för konsumentkrediter och genomförandet av det positiva kreditupplysningsregistret. Utskottet anser det vara nödvändigt att de ekonomiska konsekvenserna av olika projekt som gäller hushållens skuldsättning följs noggrant och att behövliga åtgärder vidtas om det uppstår korrigeringsbehov exempelvis på grund av att det konstateras överlappningar i dem. Utskottet konstaterar dessutom att förslaget innehåller relativt tunga rapporteringsskyldigheter för kreditgivare. Till denna del betonar utskottet vikten av en tillräcklig och kontinuerlig dialog mellan myndigheterna och aktörerna inom branschen och anser det vara viktigt att regleringsbördan på finansmarknaden och kostnaderna för den inte ökas oskäligt.

DETALJMOTIVERING

4. Lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare

1§. Tillämpningsområde. Utskottet föreslår att hänvisningen till 4 § 5 mom. i lagen om Finansinspektionen stryks i den föreslagna 3 mom. 1 punkten. Hänvisningen behöver strykas, eftersom den utesluter alla utländska EES-övervakade kreditgivare och kreditförmedlare från tillämpningsområdet. Avsikten är emellertid att alla kreditgivare ska omfattas av regleringen oberoende av om de är finska eller utländska. Ekonomiutskottet föreslår att 3 mom. kompletteras med en ny 2 punkt, enligt vilken lagen inte ska tillämpas på utländska EES-kreditinstitut. EES-kreditinstitut omfattas av tillämpningsområdet för kreditinstitutslagen, vars 18 kap. innehåller bestämmelser om motsvarande skyldigheter för kreditgivare i fråga om kreditinstitut. Syftet med förslaget är att eliminera överlappande reglering av EES-kreditinstitut. Till följd av ändringen blir 3 mom. 2—4 punkten i stället 3 mom. 3—5 punkten.

2§. Begränsning av tillämpningsområdet i vissa fall. Utskottet föreslår lagtekniska korrigeringar.

5. Lagen om ändring av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

1 kap. Allmänna bestämmelser

4§. Definitioner. Ekonomiutskottet föreslår att det till 1 mom. 16 punkten fogas en ny underpunkt f. Med finansiellt institut avses också näringsidkare som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare. Till följd av ändringen ingår definitionen av konsumentkreditgivare och kreditförmedlare i 1 mom. 16 punkten underpunkt f i stället för i 1 mom. 17 punkten. Ändringen är teknisk och inverkar inte på de skyldigheter eller myndighetsbefogenheter som gäller penningtvätt eller finansiering av terrorism jämfört med nu-läget.

7. Lagen om ändring av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister (Ny)

28§. Tillsynsmyndigheter och uppmaning. Ekonomiutskottet föreslår en teknisk ändring i 1 mom. till följd av att ansvaret för tillsynen över aktörer som införts i registret över kreditgivare

Betänkande EkUB 36/2022 rd

och förmedlare av person-till-person-lån överförs från Regionförvaltningsverket i Södra Finland till Finansinspektionen.

34§. Ikraftträdande. Ekonomiutskottet föreslår en teknisk ändring i 2 mom.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1–3 och 6 i proposition RP 101/2022 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 4 och 5 i proposition RP 101/2022 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen godkänner ett nytt lagförslag 7. (Utskottets nya lagförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av kreditinstitutslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i kreditinstitutslagen (610/2014) 15 kap. 11 § och 18 kap. 6 § 1 mom., sådana de lyder, 15 kap. 11 § delvis ändrad i lagarna 854/2016 och 233/2021 och 18 kap. 6 § 1 mom. i lag 1054/2016, samt

fogas till 15 kap. nya 11 a och 11 b § och till 20 kap. 1 § 1 mom. nya 7 a- och 7 b-punkter som följer:

Betänkande EkUB 36/2022 rd

15 kap.

Förfaranden vid kundtransaktioner

11 §

Maximal belåningsgrad

Ett kreditinstitut får lämna konsumentkrediter där andelar i en sammanslutning som ger rätt att besitta en bostadslägenhet eller där en bostadsfastighet eller nyttjanderätten till en fastighet inklusive byggnader lämnas som säkerhet för krediten, upp till den maximala belåningsgraden enligt denna paragraf, om krediten är avsedd att användas för

1) förvärv av andelar i en sammanslutning som ger rätt att besitta en bostadslägenhet, förvärv av en bostadsfastighet eller förvärv av ett sådant bostadshus som är beläget på ett område som besitts med stöd av nyttjanderätt till fastighet, eller

2) renovering av en bostadslägenhet, en bostadsfastighet eller ett bostadshus.

Kreditbeloppet enligt 1 mom. får, då krediten beviljas, uppgå till högst 90 procent av det verkliga värdet av säkerheterna. Beloppet av en kredit för förvärv av en första bostad får dock, då krediten beviljas, uppgå till högst 95 procent av det verkliga värdet av säkerheterna. Som säkerhet enligt detta moment beaktas inte personborgen.

Finansinspektionen får i syfte att begränsa en exceptionell ökning av risker som hotar den finansiella stabiliteten besluta att sänka kreditens maximibelopp enligt 2 mom. med högst 10 procentenheter. Finansinspektionen får också begränsa användningen av andra säkerheter än realsäkerheter för beräkning av belåningsgraden, om det behövs för hantering av riskerna enligt detta moment. Finansinspektionen ska åtminstone årligen besluta huruvida beslut som har fattats med stöd av detta moment ska ändras eller huruvida giltighetstiden ska förlängas. Finansinspektionen ska på sina webbsidor informera om principerna för tillämpningen av detta moment. På beredningen av beslutet ska tillämpas 10 kap. 4 § om beredning av beslut om kontracykliska buffertkrav, med undantag av tidsfristen enligt 2 mom. i den paragrafen.

Beslut om sänkning av belåningsgraden enligt denna paragraf träder i kraft tre månader efter det att det fattades eller vid en senare tidpunkt som Finansinspektionen bestämmer.

Finansinspektionen får meddela föreskrifter om hur de säkerheter som avses i denna paragraf och deras verkliga värde ska bestämmas och om sådana särskilda situationer där ett kreditinstitut får avvika från begränsningarna enligt 2 mom.

11 a §

Begränsningar som gäller krediter till bostadssammanslutningar

Ett kreditinstitut får i den byggnadsfas som avses i 1 kap. 5 § i lagen om bostadsköp (843/1994) bevilja bostadsaktiebolag kredit till högst ett belopp som motsvarar 60 procent av det skuldfria priset för de bostadsaktier som saluförs.

Avtal om krediter som avses i 1 mom. får inte innehålla villkor enligt vilka inga regelbundna amorteringar betalas på skuldkapitalet under de fem första åren från det att byggnadsfasen har avslutats på det sätt som avses i 1 kap. 5 § 2 mom. i lagen om bostadsköp. I kreditavtalet får det dock avtalas om

Betänkande EkUB 36/2022 rd

1) amorteringsfria perioder eller amorteringar som är mindre än den regelbundna amorteringen av skuldkapitalet i högst 12 kalendermånader från det att byggnadsfasen avslutats,

2) temporära betalningsarrangemang som är nödvändiga för att bevara bostadsaktiebolagets likviditet.

Dessutom får återbetalningstiden för i 1 mom. avsedda krediter vara högst 30 år från den dag krediten lyfts eller, om krediten lyfts i rater, från den sista raten, dock högst 30 år från det att byggnadsfasen avslutats. Kreditinstitutet får dock i 10 procent av det totala beloppet av den kreditgivning som hänför sig till krediter till bostadssammanslutningar under varje kvartal avvika från den maximala återbetalningstiden. I fråga om medlemskreditinstitut som hör till en i lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker avsedd sammanslutning räknas procentandelen ut på sammanslutningsnivå.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om bostadsaktiebolag och bostadsaktier gäller även andra bostadssammanslutningar och andra sådana andelar i en sammanslutning som ger rätt att besitta en bostadslägenhet.

11 b §

Hantering av insolvensrisker vid konsumentkreditgivning

Kreditinstituts konsumentkreditgivning ska ha sunda och på förhand skriftligt definierade kriterier som inte uppenbarligen äventyrar konsumenternas solvens. Den affärsmodell som kreditinstitutet tillämpar vid kreditgivning får inte enligt en helhetsbedömning leda till att krediter beviljas sådana konsumenter vars insolvensrisk är oskäligt hög. Kreditinstitutet ska bevara kriterierna för kreditgivning i minst tio år från utgången av det kalenderår då de senast tillämpades.

Kreditinstitutet ska ha ett system för riskklassificering med vilket det pålitligt kan följa och bedöma insolvensrisker vid konsumentkreditgivning.

Kreditinstitutet ska till Finansinspektionen lämna för tillsynen behövliga uppgifter om sådana betalningsdröjsmål, oreglerade fordringar och realiserade kreditförluster som hänför sig till krediter som kreditinstitutet beviljat samt om de riskklassificeringar som använts vid tidpunkten för beviljande av kredit, om inte Finansinspektionen med stöd av annan lagstiftning får dessa uppgifter i en för tillsynen tillräcklig omfattning. Uppgifterna ska lämnas regelbundet, dock minst årligen, samt på särskild begäran av Finansinspektionen.

Finansinspektionen får utfärda närmare föreskrifter

1) om de gränsvärden och fördelningar som behövs för bedömning av insolvensrisk enligt 1 mom.,

2) om de uppgifter och förfaranden som används i de system för riskklassificering som avses i 2 mom.,

3) om informationsinnehållet i de uppgifter som i enlighet med 3 mom. ska lämnas till Finansinspektionen samt om hur, när och hur ofta uppgifterna ska lämnas.

Betänkande EkUB 36/2022 rd

18 kap.

Särskilda bestämmelser om utländska kreditinstitut

6 §

Marknadsföring och avtalsvillkor samt andra förfaranden

På utländska kreditinstituts filialer och på utländska kreditinstitut som inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster tillhandahåller i 5 kap. 1 § avsedda tjänster i Finland ska, om inte något annat följer av lag, tillämpas 1 kap. 9 §, 15 kap. 1–3, 5, 6, 6 a–6 d, 7–11, 11 a, 11 b, 12 och 12 a § samt 15 a kap. 1–7 §. På ovan avsedda kreditinstitut som tillhandahåller tjänster inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster, tillämpas dock inte punkt 1 led a, d, och g–i i bilaga III till direktivet om bostadskrediter.

— — — — —

20 kap.

Administrativa påföljder

1 §

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift ska påföras för försummelse att iaktta och för överträdelse av följande bestämmelser och beslut som avses i 40 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen:

— — — — —

7 a) bestämmelserna i 15 kap. 11 a § i denna lag om begränsningar som gäller krediter till bostadssammanslutningar,

7 b) bestämmelserna i 15 kap. 11 b § i denna lag om hantering av insolvensrisker,

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 5 § 39 punkten, 10 § 1 mom. 6 punkten, 26 § 8 mom., 27 § 5 mom., 29 § 5 mom., 31 § 4 mom., 38 § 1 mom. 10 punkten, 40 § 1 mom. och 45 § 1 mom.,

sådana de lyder, 5 § 39 punkten och 10 § 1 mom. 6 punkten i lag 524/2021, 26 § 8 mom., 27 § 5 mom. och 38 § 1 mom. 10 punkten i lag 153/2022, 29 § 5 mom. och 31 § 4 mom. i lag 954/2021, 40 § 1 mom. i lag 205/2022 samt 45 § 1 mom. i lag 574/2019, och

fogas till 5 §, sådan den lyder i lagarna 752/2012, 902/2012, 254/2013, 170/2014, 198/2015, 520/2016, 737/2016, 855/2016, 1442/2016, 228/2017, 575/2017, 893/2017, 1071/2017, 241/2018, 1229/2018, 215/2019, 296/2019, 517/2019, 574/2019, 963/2019, 316/2020, 524/2021, 599/2021 och 205/2022, en ny 40 punkt och till 38 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 752/2012, 254/2013, 1198/2014, 1055/2016, 893/2017, 316/2020, 379/2021, 153/2022 och 205/2022, en ny 11 punkt som följer:

5 §

Andra finansmarknadsaktörer

Med *andra finansmarknadsaktörer* avses i denna lag

39) sådana holdingföretag med blandad verksamhet som avses i 1 kap. 13 § i lagen om investeringstjänster,

40) den som med stöd av 4 § i lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare (/) är skyldig att anmäla sig till det register över kreditgivare och förmedlare av person-till-person-lån som förs av Finansinspektionen.

10 §

Direktionens uppgifter

Direktionen ska i fråga om tillsynen över finansmarknaden

6) fatta beslut som gäller ställande, ändring eller bibehållande av buffertkrav enligt 10 kap. 4, 4 a, 7 och 8 § i kreditinstitutslagen, erkännande av buffertkrav enligt 4 d §, förfarande enligt 4 e §, förfarande enligt 6 §, sådan ändring av den maximala belåningsgraden som avses i 15 kap. 11 § 3 mom. i kreditinstitutslagen eller i 14 § 3 mom. i lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare eller ställande av högre kapitalkrav än minimikravet enligt Europaparlamentets

Betänkande EkUB 36/2022 rd

och rådets förordning (EU) nr 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012, nedan *EU:s tillsynsförordning*, när det gäller sådana krediter enligt artiklarna 124 och 164 i den förordningen som är säkrade genom panträtt i fast egendom, eller ändring av ett tidigare beslut som gäller detta eller tillämpning av artikel 458 i den förordningen.

26 §

Återkallande av verksamhetstillstånd och registrering samt därmed jämförbara förordnanden om avslutande av verksamhet

Vad som i denna paragraf föreskrivs om återkallelse av verksamhetstillstånd ska tillämpas också på förordnanden om att försäkringsföreningar ska upphöra med sin verksamhet, på återkallelse av registrering av ombud som avses i lagen om ombud för obligationsinnehavare, på återkallelse av tillstånd som beviljats sådana värdepappersföretag i tredjeländer som avses i 5 kap. 5 § i lagen om investeringstjänster, på återkallelse av registrering för registreringsskyldiga AIF-förvaltare som avses i 5 kap. 1 § i lagen om förvaltare för alternativa investeringsfonder och på återkallelse av registrering för sådana registreringsskyldiga kreditgivare och förmedlare av person-till-person-lån som avses i 3 § i lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare. Vad som i 1 mom. 1 och 3 punkten samt i 2 och 3 mom. föreskrivs om återkallelse av verksamhetstillstånd ska tillämpas också på återkallelse av ett sådant tillstånd att bedriva hypoteksbanksverksamhet som avses i lagen om hypoteksbanker och säkerställda obligationer (151/2022). Vad som i 1 mom. 3 punkten och 2 mom. 1 punkten föreskrivs om återkallelse av verksamhetstillstånd ska tillämpas också på förordnanden om att pensionsstiftelser och pensionskassor, tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor, EES-tilläggspensionsstiftelser och EES-tilläggspensionskassor samt försäkringskassor ska upphöra med sin verksamhet.

27 §

Begränsning av verksamhet som baserar sig på verksamhetstillstånd eller registrering

Vad som i denna paragraf föreskrivs om begränsning av verksamheten ska tillämpas också på begränsning av försäkringsföreningars stadgeenliga verksamhet, på återkallelse av registrering av ombud som avses i lagen om ombud för obligationsinnehavare, på begränsning av hypoteksbanksverksamhet som avses i lagen om hypoteksbanker och säkerställda obligationer, på begränsning av tillståndsenlig verksamhet som bedrivs av sådana värdepappersföretag i tredjeländer som avses i 5 kap. 5 § i lagen om investeringstjänster, på begränsning av sådan verksamhet som baserar sig på registrering som bedrivs av registreringsskyldiga AIF-förvaltare som avses i 5 kap. 1 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder och på begränsning av verksamhet som i enlighet med registreringen bedrivs av sådana registreringsskyldiga kreditgivare och förmedlare av person-till-person-lån som avses i 3 § i lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare. Bestämmelser om förbud mot försäkringsdistribution finns i lagen om för-

Betänkande EkUB 36/2022 rd

säkringsdistribution. Denna paragraf tillämpas inte på centralinstitutet för sammanslutningen av inlåningsbanker.

29 §

Tillsättning av ombud

Vad som föreskrivs i denna paragraf gäller också försäkringsföreningar, pensionsstiftelser, pensionskassor, tilläggspensionsstiftelser, tilläggspensionskassor, EES-tilläggspensionsstiftelser, EES-tilläggspensionskassor, försäkringskassor och arbetslöshetskassor, i 20 kap. 12 § 2 mom. i lagen om placeringsfonder avsedda filialer som är förvaringsinstitut, i 14 kap. 1 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder avsedda filialer som är förvaringsinstitut, dem som enligt 5 kap. 1 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder är registrerade i det register som avses i 5 kap. 2 § i den lagen, utländska organisationer som verkar som förvarare enligt 2 § 1 mom. 2 punkten i lagen om värdepapperskonton och dem som enligt 4 § i lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare är skyldiga att anmäla sig till det register över kreditgivare och förmedlare av person-till-person-lån som förs av Finansinspektionen.

31 §

Revisorernas anmälningsskyldighet

Vad som föreskrivs i denna paragraf tillämpas dessutom på försäkringsföreningar, pensionsstiftelser, pensionskassor, tilläggspensionsstiftelser, tilläggspensionskassor, EES-tilläggspensionsstiftelser, EES-tilläggspensionskassor, försäkringskassor, arbetslöshetskassor, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och Sjömanspensionskassan samt på dem som enligt 4 § i lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare är skyldiga att anmäla sig till det register över kreditgivare och förmedlare av person-till-person-lån som förs av Finansinspektionen.

38 §

Ordningsavgift

Finansinspektionen ska ålägga den att betala ordningsavgift som uppsåtlig eller av oaktsamhet

10) försummar eller bryter mot skyldigheten att regelbundet lämna uppgifter enligt 36 § i lagen om hypoteksbanker och säkerställda obligationer, bestämmelsen om rapportering om hypoteksbanksverksamhet i 38 § i den lagen eller Finansinspektionens föreskrifter som meddelats med stöd av dessa bestämmelser,

Betänkande EkUB 36/2022 rd

11) försummar eller bryter mot anmälningsskyldigheten enligt 8 § 3 mom. i lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare.

40 §

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift ska påföras den som uppsåtligt eller av oaktsamhet försummar eller bryter mot de bestämmelser eller beslut som avses i 15 kap. 2 § i värdepappersmarknadslagen, 15 kap. 2 § i lagen om investeringstjänster, 12 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instrument, 15 § i lagen om värdepapperskonton, 8 kap. 6 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet, 48 a § i lagen om betalningsinstitut, 22 kap. 2 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, 27 kap. 2 § i lagen om placeringsfonder, 20 § i lagen om tillhandahållande av gränsrotsfinansieringstjänster, 20 kap. 1 § i kreditinstitutslagen, 17 § 2 mom. i lagen om aktiesparkonton (680/2019), 18 kap. 1 § i resolutionslagen, 21 § i lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare, 68 eller 71 § i lagen om försäkringsdistribution eller 46 § i lagen om hypoteksbanker och säkerställda obligationer.

45 §

Tillämpningsområdet för bestämmelserna om tillsyn över kundskyddet

Finansinspektionen ska övervaka att tillsynsobjekten, näringsidkare enligt lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare, förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom, försäkringsförmedlare och tillhandahållare av virtuella valutor iakttar de bestämmelser som är tillämpliga på dem när det gäller marknadsföring och användning av avtalsvillkor och när det gäller förfaranden i kundförhållanden som från konsumentens synpunkt strider mot god sed eller som annars är otillbörliga. Bestämmelser om tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om marknadsföring av finansiella instrument finns dessutom i värdepappersmarknadslagen, i lagen om investeringstjänster och i annan lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 1 och 6 § i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift (879/2008) 1 § 1 mom. 25 punkten och 6 § 1 mom., sådana de lyder, 1 § 1 mom. 25 punkten i lag 575/2019 och 6 § 1 mom. i lag 206/2022, samt

fogas till 1 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 758/2012, 255/2013, 171/2014, 738/2016, 1443/2016, 359/2017, 576/2017, 894/2017, 1076/2017, 242/2018, 1111/2018, 217/2019, 575/2019, 964/2019, 271/2021, 955/2021 och 206/2022, en ny 26 punkt som följer:

1 §

Avgiftsskyldiga

Skyldiga att betala tillsynsavgift till Finansinspektionen är

25) tillhandahållare av virtuella valutor som avses i lagen om tillhandahållare av virtuella valutor (572/2019),

26) näringsidkare som avses i lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare (/), med undantag av näringsidkare som omfattas av tillämpningsområdet för 2 § i den lagen.

6 §

Grundavgift för övriga avgiftsskyldiga

Grundavgiften i euro för andra avgiftsskyldiga än de som avses i 4 § och de avgiftsskyldiga bestäms som följer:

Avgiftsskyldiga	Grundavgift i euro
värdepapperscentraler enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet	278 200
den gamla insättningsgarantifond som avses i lagen om ändring av kreditinstitutslagen (1199/2014)	12 840
säkerhetsfonden enligt kreditinstitutslagen	2 140
juridiska personer som tillhandahåller tjänster som avses i 7, 7 a och 7 b § i lagen om betalningsinstitut	1 070

Betänkande EkUB 36/2022 rd

fysiska personer som tillhandahåller tjänster som avses i 7, 7 a och 7 b § i lagen om betalningsinstitut	214
ersättningsfonden för investerarskydd enligt lagen om investeringstjänster	3 210
enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder registreringsskyldiga AIF-förvaltare som inte är auktoriserade som fondbolag	1 070
den som bedriver verksamhet med stöd av ett undantag enligt 10 kap. 2 § 3 mom. i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	2 140
förvaringsinstitut enligt lagen om placeringsfonder	3 210
förvaringsinstitut enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	3 210
företag som är förvaringsinstitut enligt lagen om placeringsfonder och lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	5 350
särskilda förvaringsinstitut enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	2 140
centralinstitutet för sammanslutningen av inlåningsbanker enligt lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker (599/2010)	6 420
kreditinstituts och försäkringsbolags holdingföretag samt konglomerats holdingsammanslutning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (699/2004)	10 700
börsers och värdepapperscentralers holdingföretag	10 700
värdepappersföretags och försäkringsföreningars holdingföretag	1 070
försäkringsmäklare och sidoverksamma försäkringsmäklare enligt lagen om försäkringsdistribution	1 070 och en höjning med 193 euro för varje registrerad försäkringsmäklare som är anställd hos ett försäkringsmäklarföretag eller hos en enskild näringsidkare vid utgången av året före det då tillsynsavgiften bestäms
kontoförvaltare enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet	6 420
centrala motparter enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet	160 500
clearingmedlemmar enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet	12 840
clearingfonder enligt 2 kap. 9 § 2 mom. i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet samt registreringsfonder enligt 4 kap. 5 § i den lagen	2 140
emittenter av aktier som i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument	16 585 och en höjning med 17 120 euro om det finns en likvid marknad för aktierna enligt artikel 2.17 i EU:s förordning om marknader för finansiella instrument

Betänkande EkUB 36/2022 rd

finländska bolag vars emitterade aktier på ansökan har tagits upp till handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument enbart i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland	13 375
emitterter av aktier som i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument, när det är fråga om en avgiftsskyldig enligt 4 § i denna lag eller när emittenten inte har hemort i Finland	11 235 och en höjning med 11 770 euro om det finns en likvid marknad för aktierna enligt artikel 2.17 i EU:s förordning om marknader för finansiella instrument
emitterter av andra värdepapper än aktier, när värdepappren i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument	3 210
finländska bolag vars emitterade värdepapper av annat slag än aktier på ansökan har tagits upp till handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument enbart i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland	3 210
emitterter av aktier som på ansökan är föremål för handel i Finland på en multilateral handelsplattform enligt lagen om handel med finansiella instrument	4 280
emitterter av värdepapper av annat slag än aktier som på ansökan är föremål för handel i Finland på en multilateral handelsplattform enligt lagen om handel med finansiella instrument	1 070
finländska kreditförmedlare som är registrerade enligt 6 § i lagen om förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom, när förmedlarna inte är ombud för någon kreditgivare	1 200
Pensionsskyddscentralen	10 700
trafikskadenämnden och patientskadenämnden	1 070
verksamhetsenheter som avses i 5 § 26 punkten i lagen om Finansinspektionen	19 260
filialer till utländska EES-försäkringsbolag enligt lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995)	1 070
sådana utländska EES-tilläggs pensionsanstalter enligt lagen om tilläggs pensionsstiftelser och tilläggs pensionskassor som har filial i Finland	1 070
tredjeländers kreditinstituts representationer	1 070
sådana försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare enligt lagen om försäkringsdistribution som är registrerade i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland och som har filial i Finland	321
finansiella motparter enligt artikel 2 led 8 i EMIR-förordningen, icke-finansiella motparter enligt artikel 2 led 9 och pensionssystem enligt artikel 2 led 10 i den förordningen, vilkas hemstat är Finland	10 700

Betänkande EkUB 36/2022 rd

utländska kreditförmedlare enligt 2 § 1 mom. 6 punkten i lagen om förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom, när förmedlarna har filial i Finland	400
registrerade ombud enligt lagen om ombud för obligationsinnehavare	2 140
godkända publiceringsarrangemang eller godkända rapporteringsmekanismer enligt 4 § 2 mom. 15 punkten i lagen om Finansinspektionen	10 700
referensvärdesadministratörer enligt 5 § 32 punkten i lagen om Finansinspektionen	3 000
referensvärdesadministratörer enligt 4 § 4 mom. 10 punkten i lagen om Finansinspektionen	5 000
de som enligt 4 § 2 mom. 13 punkten i lagen om Finansinspektionen utför kontroll av värdepapperisering	5 000
sådana i 5 kap. 7 § i lagen om investeringstjänster avsedda tredjelandföretag som tillhandahåller tjänster utan filialetablering	3 210
tillhandahållare av virtuella valutor	2 140
näringsidkare som avses i lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare, med undantag av näringsidkare som omfattas av tillämpningsområdet för 2 § i den lagen	15 000

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag gäller näringsidkare som lämnar konsumentkrediter som omfattas av tillämpningsområdet för 7 eller 7 a kap. i konsumentskyddslagen (38/1978). Lagen gäller också näringsidkare som förmedlar krediter till konsumenter, om krediten lämnas av någon annan än en i 7 eller 7 a kap. i konsumentskyddslagen avsedd kreditgivare (*person-till-person-lån*).

Dessutom gäller lagen näringsidkare som beviljar bostadsaktiebolag eller andra bostadssammanslutningar krediter (*krediter till bostadssammanslutningar*).

Denna lag gäller inte

- 1) kreditinstitut och filialer till tredjeländers kreditinstitut enligt 4 § 2 mom. 1 punkten ~~eller 4 § 5 mom.~~ i lagen om Finansinspektionen (878/2008),
- 2) utländska EES-kreditinstitut enligt 1 kap. 7 § 3 mom. i kreditinstitutslagen (610/2014),
- 23) pantlåneinrättningar,
- 34) näringsidkare som lämnar konsumentkrediter endast för finansiering av köp av konsumtionsnyttigheter som de själva säljer,
- 45) staten, kommunerna eller andra offentliga samfund.

2 §

Begränsning av tillämpningsområdet i vissa fall

Lagens 3–12 och 23 § gäller inte näringsidkare över vilka Finansinspektionen utövar tillsyn med stöd av 4 § 2 mom. 2–6, 8, 8 a och 9–16 punkten eller 4 § 3 ~~och 4 och 6 mom.~~ i lagen om Finansinspektionen, och inte heller sådana tillhandahållare av betaltjänster som avses i 5 § 23 punkten i den lagen.

3 §

Rätten att lämna konsumentkrediter samt krediter till bostadssammanslutningar och att förmedla person-till-person-lån

En näringsidkare får lämna konsumentkrediter eller krediter till bostadssammanslutningar endast om näringsidkaren är registrerad som kreditgivare enligt denna lag. En näringsidkare får för-

Betänkande EkUB 36/2022 rd

medla person-till-person-lån endast om näringsidkaren är registrerad som förmedlare av person-till-person-lån eller som kreditgivare enligt denna lag.

4 §

Register över kreditgivare och förmedlare av person-till-person-lån samt registeranmälan

För tillsynen över kreditgivare och förmedlare av person-till-person-lån förs det ett register (*register över kreditgivare och förmedlare av person-till-person-lån*) för vilket Finansinspektionen är personuppgiftsansvarig.

Den som har för avsikt att tillhandahålla konsumentkrediter eller krediter till bostadssammanslutningar eller att förmedla person-till-person-lån ska för anteckning i registret göra en anmälan till Finansinspektionen. I registeranmälan ska ingå

- 1) de uppgifter som avses i 8 § 1 mom. 1 och 2 punkten,
- 2) uppgift om huruvida anmälaren ansöker om att bli registrerad som kreditgivare eller som förmedlare av person-till-person-lån och, om det är fråga om registrering som kreditgivare, huruvida anmälaren avser att också lämna konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom och som omfattas av tillämpningsområdet för 7 a kap. i konsumentskyddslagen, lämna krediter till bostadssammanslutningar eller förmedla person-till-person-lån,
- 3) en redogörelse för de personer som avses i 7 § 1 mom. och vars tillförlitlighet ska bedömas, om anmälaren är en juridisk person,
- 4) en redogörelse för anmälares utbildning och arbetserfarenhet eller, om anmälaren är en juridisk person, de i 7 § 2 mom. avsedda personernas utbildning och arbetserfarenhet,
- 5) uppgift om huruvida anmälaren har för avsikt att ta emot kundmedel och en redogörelse för hur anmälaren avser att sköta förvaringen och hanteringen av kundmedel.

Anmälaren ska på begäran av Finansinspektionen lämna också andra uppgifter som behövs för att bedöma om förutsättningarna för registrering uppfylls.

Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om fullgörandet av den anmälningsskyldighet som anges i denna paragraf.

5 §

Förutsättningar för registrering

Finansinspektionen ska registrera den som gör en registeranmälan som kreditgivare eller som förmedlare av person-till-person-lån, om

- 1) anmälaren har rätt att utöva näring i Finland,
- 2) anmälaren inte har försatts i konkurs och, om anmälaren är en fysisk person, har uppnått myndighetsålder och inte har fått sin handlingsbehörighet begränsad,
- 3) anmälaren är tillförlitlig,
- 4) anmälaren har sådan kännedom om kreditverksamhet som behövs med beaktande av arten och omfattningen av den kreditverksamhet eller den förmedling av person-till-person-lån som bedrivs.

Finansinspektionen kan vägra registrering, om det med beaktande av omständigheterna är uppenbart att anmälaren har för avsikt att tillhandahålla konsumentkrediter eller krediter till bostadssammanslutningar eller förmedla person-till-person-lån såsom mellanhand för någon annan.

Betänkande EkUB 36/2022 rd

6 §

Tillförlitlighet

Den som gör anmälan eller den som avses i 7 § 1 mom. anses inte tillförlitlig i den mening som avses i 5 § 1 mom. 3 punkten om han eller hon genom en lagakraftvunnen dom har dömts till fängelsestraff under de fem senaste åren före bedömningen eller till bötesstraff under de tre senaste åren före bedömningen för ett brott som kan anses visa att personen i fråga är uppenbart olämplig för att tillhandahålla konsumentkrediter eller krediter till bostadssammanslutningar, att förmedla person-till-person-lån eller att äga en sammanslutning som bedriver sådan verksamhet eller för att vara medlem eller ersättare i styrelsen, verkställande direktör eller ställföreträdare för denne eller i övrigt höra till högsta ledningen i en sådan sammanslutning, eller om han eller hon annars genom sin tidigare verksamhet har visat sig uppenbart olämplig för en sådan uppgift.

Finansinspektionen har rätt att ur det bötesregister som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) få de uppgifter som behövs för att utreda om en person som avses i 1 mom. är tillförlitlig. Bestämmelser om Finansinspektionens rätt att få uppgifter ur straffregistret finns i straffregisterlagen (770/1993).

7 §

En juridisk person som anmälare

Om den som gör anmälan är en juridisk person, gäller tillförlitlighetskravet i 5 § 1 mom. 3 punkten verkställande direktören och dennes ställföreträdare, medlemmar och ersättare i styrelsen, förvaltningsrådet och jämförbara organ, ansvariga bolagsmän, andra som hör till den högsta ledningen och den som direkt eller indirekt innehar minst en tiondel av aktierna i ett aktiebolag eller den rösträtt som aktierna medför eller motsvarande ägande- eller bestämmanderätt, om det är fråga om en annan sammanslutning än ett aktiebolag.

Om anmälaren är en juridisk person, gäller kravet i 5 § 1 mom. 4 punkten om kännedom om kreditverksamhet den högsta ledningen. Om anmälaren bedriver också annan affärsverksamhet än att tillhandahålla konsumentkrediter eller krediter till bostadssammanslutningar eller förmedla person-till-person-lån, gäller kravet dock de personer som de facto svarar för kreditverksamheten eller förmedlingen av person-till-person-lån.

8 §

Uppgifter som ska föras in i registret och anmälan om ändringar

I registret över kreditgivare och förmedlare av person-till-person-lån antecknas

1) en enskild näringsidkares fullständiga namn och personbeteckning eller, om sådan saknas, födelsetid samt firma, eventuell bifirma, företags- och organisationsnummer eller annan motsvarande beteckning och besöksadress till de verksamhetsställen där det bedrivs kreditverksamhet eller förmedling av person-till-person-lån,

2) en juridisk persons firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer eller annan motsvarande beteckning och besöksadress till de verksamhetsställen där det bedrivs kreditverksamhet eller förmedling av person-till-person-lån,

Betänkande EkUB 36/2022 rd

3) huruvida näringsidkaren är kreditgivare eller förmedlare av person-till-person-lån och, om det är fråga om en kreditgivare, eventuell uppgift om att denne också lämnar konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom och som omfattas av tillämpningsområdet för 7 a kap. i konsumentskyddslagen, lämnar krediter till bostadssammanslutningar eller förmedlar person-till-person-lån,

4) fullständigt namn och personbeteckning eller, om sådan saknas, födelsetid för de personer vars tillförlitlighet kontrollerats i samband med handläggningen av registeranmälan,

5) fullständigt namn och personbeteckning eller, om sådan saknas, födelsetid för de personer vars kännedom om kreditverksamhet har kontrollerats i samband med handläggningen av registeranmälan,

6) huruvida kreditgivaren eller förmedlaren av person-till-person-lån har rätt att ta emot kundmedel,

7) datum för registreringen,

8) till kreditgivaren eller förmedlaren av person-till-person-lån med stöd av lagen om Finansinspektionen meddelade administrativa påföljder och sådana uppmaningar och förbud som förordnats med vite,

9) skälet till strykning ur registret och när denna har skett.

I registret antecknas också uppgifter om dem som har meddelats ett förbud enligt 22 § att tillhandahålla konsumentkrediter eller krediter till bostadssammanslutningar eller förmedla person-till-person-lån. Dessa uppgifter och uppgifter om påföljderna, uppmaningarna och förbuden enligt 1 mom. 8 punkten ska strykas ur registret fem år efter utgången av det år då påföljden eller förbudet påfördes. Uppgifter om straffrättsliga påföljder ska inte antecknas i registret.

Kreditgivaren och förmedlaren av person-till-person-lån ska utan dröjsmål anmäla ändringar i de införda uppgifterna till Finansinspektionen. När verksamheten upphör ska kreditgivaren och förmedlaren av person-till-person-lån anmäla även detta till Finansinspektionen.

9 §

Utlämnande av uppgifter

Bestämmelser om Finansinspektionens rätt att lämna ut uppgifter trots sekretessbestämmelserna finns i 71 § i lagen om Finansinspektionen.

Trots bestämmelserna i 71 § i lagen om Finansinspektionen och 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får personuppgifter lämnas ut ur registret i form av utskrifter, göras allmänt tillgängliga i ett elektroniskt datanät eller lämnas ut på något annat sätt i elektronisk form. Personuppgifter ska i ett elektroniskt datanät endast kunna sökas som enskild sökning. Personbeteckningar får dock lämnas ut med stöd av denna lag endast om uppgiften lämnas i form av en utskrift eller i teknisk lagringsform och om mottagaren med stöd av 29 § i dataskyddslagen (1050/2018) eller med stöd av någon annan lag har rätt att behandla personbeteckningar.

Betänkande EkUB 36/2022 rd

10 §

Skyldigheter för ledningen hos en kreditgivare och en förmedlare av person-till-person-lån

En kreditgivare och en förmedlare av person-till-person-lån eller, om kreditgivaren eller förmedlaren är en juridisk person, dess högsta ledning ska se till att god kreditgivningssed iakttas i verksamheten och att verksamheten också i övrigt bedrivs i enlighet med lag. De ska dessutom se till att de personer som deltar i verksamheten har tillräcklig yrkesskicklighet för uppgiften.

Om kreditgivaren lämnar konsumentkrediter som omfattas av tillämpningsområdet för 7 a kap. i konsumentskyddslagen, ska den personal hos kreditgivaren och de för kreditgivarens räkning på annat sätt agerande personer som deltar i lämnandet av krediter ha tillräcklig kunskap och kompetens i fråga om kreditverksamhet på det sätt som anges i bilaga III till Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010. Dessutom ska de personer under vars direkta ledning och tillsyn ovan nämnda personer agerar ha motsvarande yrkesskicklighet. Närmare bestämmelser om den yrkesskicklighet som fordras utfärdas genom förordning av statsrådet.

Dessutom ska en kreditgivare som lämnar konsumentkrediter som omfattas av tillämpningsområdet för 7 a kap. i konsumentskyddslagen eller, om kreditgivaren är en juridisk person, dess högsta ledning säkerställa att en värderare av bostadsegendom som avses i 7 a kap. 3 § 1 mom. 1 punkten i konsumentskyddslagen har tillräcklig yrkesskicklighet för värderingsuppdraget.

11 §

Rätt att ta emot kundmedel

Finansinspektionen ska bevilja den som gör anmälan rätt att ta emot kundmedel, om anmälaren har lämnat Finansinspektionen en redogörelse för att kundmedlen förvaras och hanteras enligt 12 § 1 mom. och anmälaren inte ska anses uppenbart olämplig att ta emot kundmedel.

Finansinspektionen ska när den bedömer olämplighet beakta anmälarens ekonomiska situation och huruvida denne har fullgjort sina skyldigheter i fråga om skatter, lagstadgade pensionsförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter eller avgifter som Tullen tar ut.

Om anmälaren är en juridisk person, ska en bedömning av olämplighet göras förutom om den juridiska personen också om verkställande direktören och dennes ställföreträdare, medlemmar och ersättare i styrelsen, förvaltningsrådet och jämförbara organ, ansvariga bolagsmän, andra som hör till den högsta ledningen och den som direkt eller indirekt innehar minst en tiondel av aktierna i ett aktiebolag eller den rösträtt som aktierna medför eller motsvarande ägande- eller bestämmanderätt, om det är fråga om en annan sammanslutning än ett aktiebolag.

De omständigheter som nämns i 2 mom. ska för tiden tre år före anmälan utredas också i fråga om företag eller sammanslutningar som ska registreras enligt 3 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) och som har direkt koppling till anmälaren och, om denne är en juridisk person, till de personer som nämns i 3 mom. i denna paragraf.

Betänkande EkUB 36/2022 rd

12 §

Förvaring och hantering av kundmedel

En kreditgivare och en förmedlare av person-till-person-lån ska på ett tillförlitligt sätt organisera förvaringen och hanteringen av de kundmedel som anförtratts dem. Kreditgivaren och förmedlaren ska särskilt se till att

- 1) kundmedlen hålls åtskilda från aktörens egna medel,
- 2) kundmedlen redovisas så att kundmedlen för varje kund är tillräckligt åtskilda från andra kunders medel,
- 3) kundmedlen sätts in på ett bankkonto i en inlåningsbank med koncession i Finland eller i någon annan EES-stat.

En kund hos en kreditgivare och en förmedlare av person-till-person-lån har, för skada som orsakats kunden, rätt att kräva ersättning också av verkställande direktören, en medlem i styrelsen eller ett jämförbart organ och en ansvarig bolagsman i den sammanslutning som är kreditgivare eller förmedlare av person-till-person-lån, om skadan har berott på att denne uppsåtligen eller av vårdslöshet har underlåtit att se till att förvaringen och hanteringen av kundmedel organiseras på det sätt som avses i 1 mom.

På jämkning av skadestånd och på fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga tillämpas vad som föreskrivs i 2 och 6 kap. i skadeståndslagen (412/1974).

13 §

Hantering av insolvensrisker vid konsumentkreditgivning

Kreditgivares konsumentkreditgivning ska ha sunda och på förhand skriftligt definierade kriterier som inte uppenbarligen äventyrar konsumenternas solvens. Den affärsmodell som kreditgivaren tillämpar vid kreditgivning får inte enligt en helhetsbedömning leda till att krediter beviljas sådana konsumenter vars insolvensrisk är oskäligt hög. Kreditgivaren ska bevara kriterierna för kreditgivning i minst tio år från utgången av det kalenderår då de senast tillämpades.

Kreditgivaren ska ha ett system för riskklassificering med vilket den tillförlitligt kan följa och bedöma insolvensrisker vid konsumentkreditgivning.

Kreditgivaren ska till Finansinspektionen lämna för tillsynen behövliga uppgifter om sådana betalningsdröjsmål, oreglerade fordringar och realiserade kreditförluster som hänför sig till krediter som kreditgivaren beviljat samt om de riskklassificeringar som använts vid tidpunkten för beviljande av kredit, om inte Finansinspektionen med stöd av annan lagstiftning får dessa uppgifter i en för tillsynen tillräcklig omfattning. Uppgifterna ska lämnas regelbundet, dock minst årligen, samt på särskild begäran av Finansinspektionen.

Finansinspektionen får utfärda närmare föreskrifter

- 1) om de gränsvärden och fördelningar som behövs för bedömning av insolvensrisk enligt 1 mom.,
- 2) om de uppgifter och förfaranden som används i de system för riskklassificering som avses i 2 mom.,
- 3) om informationsinnehållet i de uppgifter som i enlighet med 3 mom. ska lämnas till Finansinspektionen samt om hur, när och hur ofta uppgifterna ska lämnas.

Betänkande EkUB 36/2022 rd

14 §

Maximal belåningsgrad

En kreditgivare får lämna konsumentkrediter där andelar i en sammanslutning som ger rätt att besitta en bostadslägenhet eller där en bostadsfastighet eller nyttjanderätten till en fastighet inklusive byggnader lämnas som säkerhet för krediten, upp till den maximala belåningsgraden enligt denna paragraf, om krediten är avsedd att användas för

1) förvärv av andelar i en sammanslutning som ger rätt att besitta en bostadslägenhet, förvärv av en bostadsfastighet eller förvärv av ett sådant bostadshus som är beläget på ett område som besitts med stöd av nyttjanderätt till fastighet, eller

2) renovering av en bostadslägenhet, en bostadsfastighet eller ett bostadshus.

Kreditbeloppet enligt 1 mom. får, då krediten beviljas, uppgå till högst 90 procent av det verkliga värdet av säkerheterna. Kreditbeloppet för förvärv av den första bostaden får dock, då krediten beviljas, uppgå till högst 95 procent av det verkliga värdet av säkerheterna. Som säkerhet enligt detta moment beaktas inte personborgen.

Finansinspektionen får i syfte att begränsa en exceptionell ökning av risker som hotar den finansiella stabiliteten besluta att sänka kreditens maximibelopp enligt 2 mom. med högst 10 procentenheter. Finansinspektionen får också begränsa användningen av andra säkerheter än realsäkerheter för beräkning av belåningsgraden, om det behövs för hantering av riskerna enligt detta moment. Finansinspektionen ska åtminstone årligen besluta huruvida beslut som har fattats med stöd av detta moment ska ändras eller om giltighetstiden ska förlängas. Finansinspektionen ska på sina webbsidor informera om principerna för tillämpningen av detta moment. På beredningen av beslutet ska tillämpas vad som i 10 kap. 4 § i kreditinstitutslagen (610/2014) föreskrivs om beredningen av beslut som gäller kontracykliska buffertkrav, med undantag av tidsfristen enligt 2 mom. i den paragrafen.

Beslut om sänkning av belåningsgraden enligt denna paragraf träder i kraft tre månader efter det att det fattades eller vid en senare tidpunkt som Finansinspektionen bestämmer.

Finansinspektionen får meddela föreskrifter om hur de säkerheter som avses i denna paragraf och deras verkliga värde ska bestämmas och om sådana särskilda situationer där en kreditgivare eller förmedlare av person-till-person-lån får avvika från de begränsningar som anges i 2 mom.

15 §

Begränsningar som gäller krediter till bostadssammanslutningar

Kreditgivaren får i den byggnadsfas som avses i 1 kap. 5 § i lagen om bostadsköp (843/1994) bevilja bostadsaktiebolag kredit till högst ett belopp som motsvarar 60 procent av det skuldfria priset för de bostadsaktier som saluförs.

Avtal om krediter som avses i 1 mom. får inte innehålla villkor enligt vilka inga regelbundna amorteringar betalas på skuldkapitalet under de fem första åren från det att byggnadsfasen har avslutats på det sätt som avses i 1 kap. 5 § 2 mom. i lagen om bostadsköp. I kreditavtalet får det dock avtalas om

1) amorteringsfria perioder eller amorteringar som är mindre än den regelbundna amorteringen av skuldkapitalet i högst 12 kalendermånader från det att byggnadsfasen avslutats,

Betänkande EkUB 36/2022 rd

2) temporära betalningsarrangemang som är nödvändiga för att bevara bostadsaktiebolagets likviditet.

Dessutom får återbetalningstiden för i 1 mom. avsedda krediter vara högst 30 år från den dag krediten lyfts eller, om krediten lyfts i rater, från den sista raten, dock högst 30 år från det att byggnadsfasen avslutats. Kreditgivaren får dock i 10 procent av det totala beloppet av kreditgivningen av krediter till bostadssammanslutningar under varje kvartal avvika från den maximala återbetalningstiden.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om bostadsaktiebolag och bostadsaktier gäller även andra bostadssammanslutningar och andra sådana andelar i en sammanslutning som ger rätt att besitta en bostadslägenhet.

16 §

Bevarande av handlingar och uppgifter som gäller kreditgivning och förmedling av person-till-person-lån

Om inte bestämmelser om en längre bevarandetid finns någon annanstans i lag, ska kreditgivaren och förmedlaren av person-till-person-lån bevara handlingar och uppgifter som gäller kreditgivningen och förmedlingen av person-till-person-lån i fem år från det att krediten i sin helhet har förfallit till betalning. Om det uppkommer oenighet om en kredit eller förmedling av ett person-till-person-lån ska handlingarna och uppgifterna dock bevaras till dess parterna har kommit överens om saken eller ärendet har avgjorts.

17 §

Tystnadsplikt

Den som vid lämnande av konsumentkrediter eller krediter till bostadssammanslutningar eller vid förmedling av person-till-person-lån har fått veta något om en konsuments eller någon annans ekonomiska ställning eller något som berör personliga förhållanden eller en affärs- eller yrkeshemlighet får inte röja detta för utomstående, om inte den till vars förmån tystnadsplikten gäller ger sitt samtycke till att uppgifterna röjs eller om inte något annat föreskrivs i lag.

18 §

Tillsyn

Tillsyn över efterlevnaden av denna lag utövas av Finansinspektionen.

19 §

Tillsynsbefogenheter

Bestämmelser om Finansinspektionens tillsynsbefogenheter finns i 3 kap. i lagen om Finansinspektionen.

Betänkande EkUB 36/2022 rd

20 §

Påförande och verkställighet av administrativa påföljder

Bestämmelser om påförande, offentliggörande och verkställighet av administrativa påföljder finns i 4 kap. i lagen om Finansinspektionen.

21 §

Påföljdsavgift

De bestämmelser och beslut som avses i 40 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen, för vilka det vid försummelse eller överträdelse påförs en påföljdsavgift, utgörs i denna lag av

- 1) bestämmelserna i 10 § 1 mom. om ledningens skyldigheter,
- 2) bestämmelserna i 12 § om förvaring och hantering av kundmedel,
- 3) bestämmelserna i 13 § om hantering av insolvensrisker,
- 4) bestämmelserna i 14 § om den maximala belåningsgraden,
- 5) bestämmelserna i 15 § om begränsningar som gäller krediter till bostadssammanslutningar.

22 §

Särskild förbuds rätt

Finansinspektionen ska förbjuda tillhandahållande av konsumentkrediter och förmedling av person-till-person-lån som sker i strid med denna lag utan registrering. Finansinspektionen ska också förbjuda mottagande av kundmedel, om sådana tas emot utan att rätt enligt 11 § har beviljats eller om kreditgivaren eller förmedlaren av person-till-person-lån på grund av ändrade förhållanden har blivit uppenbart olämplig att ta emot kundmedel. Om det finns särskilda skäl, får förbudet också meddelas så att det gäller en anställd hos den som bedriver sådan verksamhet eller någon annan som agerar för dennes räkning.

Finansinspektionen kan förena ett förbud som avses i denna paragraf med vite. Ett förbud som avses i 1 mom. ska förenas med vite, om inte det av särskilda skäl är onödigt eller Finansinspektionen anser att det bör bedömas om förfarandet motsvarar brottsbeskrivningen i 23 § 1 eller 2 mom. Bestämmelser om vite finns i viteslagen (1113/1990).

23 §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligt utan registrering tillhandahåller konsumentkrediter eller krediter till bostadssammanslutningar ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för kreditgivarbrott dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Den som uppsåtligt utan registrering förmedlar person-till-person-lån ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för brott vid förmedling av person-till-person-lån dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Betänkande EkUB 36/2022 rd

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 17 § döms enligt 38 kap. 1 och 2 § i strafflagen (39/1889), om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

Den som bryter mot ett förbud som har meddelats med stöd av 22 § i denna lag eller med stöd av lagen om Finansinspektionen och som har förenats med vite får inte dömas till straff för samma gärning, om vitet genom ett lagakraftvunnet beslut har dömts ut.

24 §

Ändringssökande

Ett beslut som fattats av Finansinspektionen får överklagas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

Vid sökande av ändring i förvaltningsdomstol tillämpas i övrigt lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Finansinspektionens beslut ska iakttas trots överklagande, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat eller om inte annat föreskrivs någon annanstans i lag.

25 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare (853/2016), nedan *den upphävda lagen*.

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till den upphävda lagen, ska denna lag tillämpas i stället för den.

26 §

Övergångsbestämmelser

Uppgifterna om de näringsidkare som vid ikraftträdandet av denna lag är antecknade i det register över kreditgivare och förmedlare av person-till-person-lån som avses i den upphävda lagen överförs till det register som avses i denna lag.

Om en kreditgivare lämnar sådana krediter till bostadssammanslutningar som avses i 1 § 2 mom., ska kreditgivaren anmäla detta till Finansinspektionen inom sex månader från ikraftträdandet av denna lag.

Den som vid ikraftträdandet av denna lag bedriver sådant tillhandahållande av krediter till bostadssammanslutningar som enligt denna lag förutsätter registrering får fortsätta med sin verksamhet till dess beslut om införande i registret har fattats, om den registeranmälan som avses i 4 § 2 mom. görs inom sex månader från ikraftträdandet.

Beslut som Regionförvaltningsverket i Södra Finland har meddelat före ikraftträdandet av denna lag ska efter ikraftträdandet gälla som om Finansinspektionen hade meddelat dem.

På ärenden som vid ikraftträdandet av denna lag är anhängiga vid Regionförvaltningsverket i Södra Finland tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Betänkande EkUB 36/2022 rd

På gärningar och försummelser som skett före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

5.

Lag

om ändring av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) 1 kap. 2 § 1 mom. 15 punkten, 1 kap. 4 § 1 mom. 17 punkten, 5 kap. 1 § och 7 kap. 1 § 1 mom. 1 och 4 punkten,
av dem 1 kap. 4 § 1 mom. 17 punkten, 5 kap. 1 § och 7 kap. 1 § 1 mom. 1 och 4 punkten sådana de lyder i lag 573/2019, ~~som följer:~~ samt
fogas till 1 kap. 4 § 1 mom. 16 punkten, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1089/2017, en ny underpunkt f, som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på

15) näringsidkare som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare (/),

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

Betänkande EkUB 36/2022 rd

16) finansiellt institut

f) näringsidkare som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare (/),

17) företag som tillhandahåller finansiella tjänster ett annat företag än en sammanslutning eller näringsidkare enligt 2 § 1 mom. 1–8 punkten, 8 a-punkten och 15 punkten i detta kapitel, när företaget bedriver en eller flera verksamheter enligt 5 kap. 1 § 1 mom. 2–11, 13 eller 14 punkten i kreditinstitutslagen; vad som i denna lag föreskrivs om företag som tillhandahåller finansiella tjänster tillämpas också på i Finland etablerade filialer till sådana företag,

5 kap.

Registret för övervakning av penningtvätt

1 §

Tillämpningsområde

Detta kapitel tillämpas på sådana rapporteringsskyldiga enligt 1 kap. 2 § 1 mom. 13, 14, 16–18 och 20–26 punkten som inte är auktoriserade tillsynsobjekt eller skyldiga att låta registrera sig i ett annat register som förs av tillsynsmyndigheten än det register som avses i detta kapitel.

7 kap.

Tillsyn

1 §

Tillsynsmyndigheterna och anmälan till centralen för utredning av penningtvätt

Tillsyn över efterlevnaden av denna lag och av bestämmelser som utfärdats och föreskrifter som meddelats med stöd av den utövas av följande myndigheter:

1) Finansinspektionen när det är fråga om rapporteringsskyldiga enligt 1 kap. 2 § 1 mom. 1–8 punkten, 8 a-punkten och 15 punkten,

4) regionförvaltningsverket när det är fråga om rapporteringsskyldiga enligt 1 kap. 2 § 1 mom. 13, 14, 16–18 och 20–26 punkten, till den del de inte med stöd av 1 punkten i detta moment står under Finansinspektionens tillsyn.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av konsumentskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fögas till 7 a kap. i konsumentskyddslagen (38/1978), en ny 14 a § som följer:

7 a kap.

Konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom

14 a §

Den maximala återbetalningstiden för bostadskrediter

Kreditgivaren får inte i ett avtal om bostadskredit använda villkor enligt vilka återbetalningstiden för krediten vid tidpunkten för beviljande av krediten är längre än 30 år från den dag krediten lyfts. Kreditgivaren får dock i 10 procent av det totala beloppet av kreditgivningen av bostadskrediter under varje kvartal avvika från den maximala återbetalningstiden. Procentandelen i fråga om medlemskreditinstitut som hör till en i lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker (599/2010) avsedd sammanslutning räknas ut på sammanslutningsnivå.

Denna lag träder i kraft den 20 .
På avtal som slutits före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Utskottets nya lagförslag

7.

Lag

om ändring av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister (739/2022) 28 § 1 mom. och 34 § 2 mom. som följer:

28 §

Tillsynsmyndigheter och uppmaning

Uppfyllandet av anmälningsplikten enligt 16, 19, 20 § och fullgörandet av anmälningsskyldigheten enligt 18 § övervakas av Finansinspektionen. När det gäller i 3 § i lagen om registrering av aktörer som bedriver indrivningsverksamhet (411/2018) avsedda aktörer som bedriver indrivningsverksamhet ~~och i 2 § i lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare avsedda kreditgivare och kreditförmedlare~~ övervakas uppfyllandet av anmälningsplikten och fullgörandet av anmälningsskyldigheten dock av Regionförvaltningsverket i Södra Finland.

34 §

Ikraftträdande

Bestämmelserna i 16 § 1 och 3 mom., ~~17 och 18 §~~ 17 § och 18 § 1 mom., 19 § 1–3 mom., 20 § och 5 kap. tillämpas först från och med den 1 februari 2024 och bestämmelserna i 15 § och i 4 kap. först från och med den 1 april 2024.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande EkUB 36/2022 rd

Helsingfors 18.1.2023

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Sanni Grahn-Laasonen saml
vice ordförande Katri Kulmuni cent
medlem Mari Holopainen gröna
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Sakari Puisto saf
medlem Minna Reijonen saf
medlem Veikko Vallin saf
medlem Tuula Väättäinen sd
medlem Johannes Yrttiaho vänst
ersättare Hilikka Kemppi cent
ersättare Riitta Mäkinen sd.

Sekreterare var

utskottsråd Johanna Rihto-Kekkonen.